

Cevat Erder ve Acar Avunduk ile Koruma Paneli

BİRİ TEORİSYEN, DİĞERİ İSE UYGULAMACI İKİ ÖNEMLİ KORUMA UZMANI CEVAT ERDER VE ACAR AVUNDUK, KONUYU İSTANBUL TARİHİ YARIMADASINDA GEÇEN ÇOCUKLUKTAN KORUMA VE RESTORASYON KAVRAMLARININ GEÇİRDİĞİ DEĞİŞİME UZANAN GENİŞ BİR YELPAZEDE ELE ALDILAR

H. İbrahim Alpaslan

Mimarlık Haftası'nda 2 Ekim Salı günü biri teorisyen, diğeri ise uygulamacı iki önemli koruma uzmanının sunumları yer aldı. Koruma bilincinin ülkemizde yerleşmesinde yayınları, dersleri ve yetiştirdiği öğrencileri ile önemli katkıları olan Prof. Dr. Cevat Erder ile restorasyon alanında bir çok projenin müellifi, 2008 yılında Mimarlar Odası'nın XI. Ulusal Mimarlık Ödülü'nü Yapı/Koruma-Yaşatma Dalı'nda almış olan Acar Avunduk bu oturumun konukları idi.

1931 İstanbul doğumlu, koruma dünyasının "her dem yeşil yapraklı bir ağacı" olan Prof. Dr. Cevat Erder, "günümüzde gerek ulusal gerekse uluslararası korumadan, özellikle de koruma eğitiminden söz edildiğinde, akla gelecek ilk isimlerden biri" (Şahin, 2003). Erder sunumunun bir kısmında yaşam öyküsünü aktarırken bir kısmında da dünyada ve Türkiye'de koruma anlayışının sorunlarını özetledi. Bununla birlikte tarihi yapıların ve objelerin terminoloji sorununa da değinen Erder, özellikle "Kültür Varlığı" teriminin önemini ve tarihi yapıların, objelerin yaşayan bir varlık gibi ele alınmaları gerektiğini vurguladı.

Sunumda canlı bir şekilde anlattığı İstanbul'un tarihi yarımadasında geçen çocukluğu ve bu dokunun gittikçe bozulmasına şahitliği belki de kendisini tarihe, koruma alanına

iter. Kısa bir hukuk deneyiminin ardından, arkeoloji lisans eğitimi ve yurtdışındaki lisansüstü çalışmalarından sonra Kemal Kurdaş'ın daveti ile 1963 yılında ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde Restorasyon Bölümü'nü kurmak üzere görevlendirilir. Bu gelişmeyle birlikte, koruma alanındaki en önemli kurumlardan birinin yöneticiliği ile birlikte ülkedeki literatür eksikliğini kapatma çabasına da girer.

Sunumdan sonra yeni baskısı yapılan "Tarihi Çevre Algısı" isimli kitabını imzalayan Erder'e birçok genç meslektaşının ve mimarlık öğrencisinin ilgisi mutluluk vericiydi.

Acar Avunduk'un sunumu ise iki bölümden oluşmaktaydı. Birinci bölümde koruma ve restorasyon ilkelerinin doğuşundan günümüze kadarki evrimini özetleyen Avunduk süreçteki önemli aktörlere ve fikirlere dikkat çekti. Ardından kendi işlerini kronolojik bir sırayla sunarken hem koruma yaklaşımındaki hem de teknolojideki gelişmeleri özetleyerek kısa zamanda ne denli büyük bir yol katedilmiş olduğuna değindi.

Sunumda ilginç olan Avunduk'un kendisine ait bazı restorasyon uygulamalarını da eleştirmesi idi. Mimar sunumlarında alışık olmadığımız biçimde, özellikle bir dönem popüler olan ve "2. grup uygulama" olarak adlandırılan "restorasyon" uygulamalarından kendisinin de yaptığını, ne yazık ki koruma kurullarının yönlendirmesi ile bir dönem bir çok mimarın bu uygulamaları yapmak durumunda kaldığını anlattı. Özgün yapının

yıkılarak tamamen yeniden inşa edilmesini, hatta biraz geriden üzerine kat çıkılmasını mümkün kılan bu uygulamanın ne kadar yanlış olduğunu ve bir çok tarihi eseri aslında bu uygulamalar yoluyla kaybettiğimizi samimiyetle ortaya koydu. ■

H. İbrahim Alpaslan, Dr. Öğretim Üyesi, DEÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

“SUNUMDAN SONRA YENİ BASKISI YAPILAN ‘TARİHİ ÇEVRE ALGISI’ İSİMLİ KİTABINI İMZALAYAN ERDER’E BİRÇOK GENÇ MESLEKTAŞININ VE MİMARLIK ÖĞRENCİSİNİN İLGİSİ MUTLULUK VERİCİYDİ”

KAYNAK

• Şahin, N. (derleyen) 2013, Her Dem Yeşil Yapraklı Bir Ağaç, Cevat Erder’e Armağan, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, Ankara, 2003.

